

SINTEF

— 75 år —

SINTEF Ocean AS
Postadresse:
Postboks 4762 Torgarden
7465 Trondheim
Sentralbord: 40005100
info@sintef.no

Foretaksregister:
NO 937357370 MVA

Deres ref.:
24/2156

Vår ref.:

Prosjektnummer / Referanse:

Dato
03.02.2025

Høringsvar fra SINTEF til Landbruks- og matdepartementets forslag til lov om forebygging og reduksjon av matsvinn (matsvinnloven)

SINTEF takker for muligheten til å gi høringssvar til Landbruks- og matdepartementets forslag til lov om forebygging og reduksjon av matsvinn (matsvinnloven). Vi **støtter forslaget om en matsvinnlov** og tror loven vil være et viktig bidrag mot økt og bedre ressursutnyttelse, og redusert matsvinn langs verdikjeden. Vi er positive til at det er lagt sirkulære prinsipper til grunn for forslaget, blant annet gjennom aktiv bruk av ressurshierarkiet. Vi opplever at forslaget er inspirert av et større systemperspektiv for matressurser, produksjon og omsetning av mat, der en forsøker å hindre at matsvinn og andre ulemper forskyves nedover i verdikjeden uten å løses.

Vi støtter at de samme begrepene som benyttes i matloven, og forskriftene hjemlet i matloven, benyttes i den foreslåtte matsvinnloven. Imidlertid kan det være **hensiktsmessig med en presisering i definisjonen av matsvinn** slik at den er enkel å forstå og ikke kan oppfattes forskjellig. Bruk av begrepet «nyttbar» bør forklares da det ikke er innlysende hvilke deler av matsvinnet som er nyttbart. Med fokus på verdiskaping og ressursutnyttelse kan økt bruk av restråstoff til høyverdige produkter være en nyttig strategi. Vi støtter forslaget om at Partene i Bransjeavtalen og de tilhørende departementene drøfter forslaget knyttet til en ny definisjon og hva dette innebærer. Det kan for eksempel være nyttig å skille mellom mat som brukes som fôr til matproduserende dyr, og dermed forblir i matverdikjeden (ikke matsvinn), og mat som brukes som råstoff til kjæledyrfôr, som ikke går tilbake til matverdikjeden. Vi foreslår også å benytte begrepet **«matsystemet»** i stedet for «verdikjeden for mat», slik at det i §1 Formål blir *«Formål med loven er å fremme bedre ressursutnyttelse i matsystemet gjennom å forebygge og hindre at mat går ut av verdikjedene for humant konsum.»*

Vi støtter også **redegjøringsplikt** om hvordan aktørene i matsystemet forebygger og håndterer eget matsvinn, samt grenseflatene mot andre ledd i verdikjeden. Dette fordi det sikrer økt bevissthet og transparens, samt gir mulighet til å følge utviklingen også for aktører utenfor verdikjedene. At den nye loven bygger på arbeid gjort av matbransjen selv, gjennom bransjeavtalen, er også en styrke slik vi ser det. Vi mener at et krav om **aktsomhetsvurderinger**, og påfølgende tiltak, vil være et positivt bidrag til reduksjon av matsvinn gjennom økt bevisstgjøring hos virksomhetene. Gjennom økt innsikt i hva som bidrar til matsvinn og hvor det oppstår, er det lettere å sette i gang tiltak som fungerer. Det er viktig å understreke at virksomhetene har ansvar for å analysere og vurdere hvordan deres aktiviteter, prosesser og praksis knyttet til reduksjon i matsvinn kan påvirke andre deler av verdikjeden slik at man unngår å kun forskyve matsvinnet videre. I §3 Plikt til å gjennomføre aktsomhetsvurderinger og tiltak, ledd A, foreslår vi å presisere at aktsomhetsvurderingene også gjelder måten man påvirker matsvinn i

tilstøtende ledd i verdikjeden: «Kartlegge, vurdere og forebygge risikoen for faktiske og potensielle negative konsekvenser fra virksomheten, også hos tilstøtende ledd i verdikjeden.»

Samtidig som man utvikler teknologi, metoder og tiltak for å minimere matsvinn, bør man også utnytte det svinnet som ikke kan unngås som en **ressurs i nye verdikjeder**. Fra et ressursutnyttelsesperspektiv bør matsvinn som ikke kan brukes til humant konsum prioriteres til dyrefôr, inkludert insekter. I dag behandles imidlertid betydelige mengder matsvinn gjennom biogassproduksjon og forbrenning, hvor hovedproduktet er energi fremfor materialgjenvinning (selv om bioresten fra biogass kan bidra til materialsirkulering).

Vi støtter at de nye lovbestemmelsene samles i en egen lov. Samtidig vil vi påpeke at **grenseflatene mellom denne loven og øvrig lovverk** rundt mat- og fôrproduksjon og omsetning må vies oppmerksomhet, da sirkulære og tradisjonelle regelverk ikke alltid er enkle å forene. Et eksempel på dette gjelder definisjonen av matsvinn og hva slags bioressurser som skal omfattes av matsvinnloven. Tiltent menneskemat som av ulike grunner degraderes til dyrefôr håndteres i dette lovforslaget, mens næringsmidler som planlegges brukt til dyrefôr, selv om det kunne vært nytt av mennesker, ikke omfattes. I et ressurseffektivitetsperspektiv vil imidlertid begge deler utgjøre et tap. Et annet eksempel er grenseflaten mot forbruker, der den største delen av matsvinnet skjer. Dette vil måtte påvirkes gjennom andre regelverk og virkemidler.

Vi støtter at loven **skal gjelde for alle offentlige og private virksomheter** som produserer, distribuerer og omsetter eller serverer næringsmidler på norsk landterritorium og Svalbard. Vi er enige i at loven bør gjelde for virksomheter av en viss størrelse og med en viss omsetning, og som har potensial for reduksjon av matsvinn i egen virksomhet eller i andre deler av verdikjeden (f.eks. forbruker). I utformingen av regelverk og forskrifter bør man ta hensyn til mulige interessekonflikter mellom de største aktørene i matverdikjeden og andre aktører som utgjør supplerende eller alternative forsyningskjeder for mat.

I femte avsnitt av kapittel 5.4 *Lovens virkeområde*, mener vi at det er en mistolkning av hvordan det er to ganske klare grupperinger innenfor norsk fiskeri: Kystflåten og den havgående flåte. Kystflåten, som består av mindre fartøy, ofte med en eller to personer om bord, driver i hovedsak sin drift langs kystnære områder, altså rundt og innenfor grunnlinjen. Disse fartøyene leverer i all hovedsak bløgget, fersk fisk som tilsvarer null bearbeiding (filetering) og derfor i svært liten grad risikerer noen form for matsvinn. Den havgående flåte, med store fartøy på 28 meter og oppover, er derimot ute på havet i flere uker godt utenfor grunnlinjen. De ulike fartøyene i denne flåten har forskjellige typer bearbeidingsmuligheter for fisk, blant annet filetering. Dette har, i likhet med et landanlegg for filetering av fisk, et potensial til å skape matsvinn. Derfor blir det nokså rart å påstå at det vil være et "arbitrært skille mellom for eksempel fiskefartøy som fisker og fileterer fisken innenfor grunnlinjen (...) og fartøy som utfører den samme aktiviteten utenfor grunnlinjen". Hvis det er utfordrende å benytte en geografisk avgrensning for sjø- og luftrom, bør det for dette segmentet ses på muligheten for å sette krav til registrerte fartøy med kvoter og bearbeiding om bord (som en virksomhet på land).

Det er behov for å utrede hvilket ansvar de som **donerer** mat har når det gjelder kvalitet, lagring, emballasje og transport. Vi foreslår at virksomheter med donasjonsplikt dekker minst halvparten av de ekstra transportkostnadene frem til mottaksapparatet. Det bør oppfordres til å benytte eksisterende logistikkruiter og tjenester for å minimere kostnader og energiforbruk knyttet til transport. For å unngå økt belastning på logistikkbehov og drivstofforbruk bør det fastsettes minimumsgrenser for mengde

mat og maksimumsgrenser for transportavstander. Disse grensene bør baseres på en kvantitativ analyse som sammenligner miljøpåvirkningen fra matdonasjonslogistikk i Norge med ulike avfallsbehandlingsmetoder.

Med vennlig hilsen

Vegar Johansen

for SINTEF